

Lambert Hortensii ... Satyrarum liber secundus

<https://hdl.handle.net/1874/260052>

8

2

LAMBERTI HORTENSII MONT-

FORTII SATYRARVM

liber secundus.

(. . .)

SO VLTRAIECTI.

Harmannus Borculous excudebat, anno

1552o

J. A. M. B. R. I. T. A.
H. O. R. T. I. C. U. L. T. U. R. I. C. A.
L. O. N. D. O. N.

J. A. M. B. R. I. T. A.
L. O. N. D. O. N.

Cur cessas ignaue gradum contollere, & horam
 Nigrino ad nostram properè condicere cœnâ?
 Ne stomachetur herus, bili modereris amara.
 Id dictum factumq; dedi: negat improbus, acrem
 Epialum excusans febrimq; uenire recusat.
 Hesterno perfusus, ait, fractusq; Lyæo
 Infœlix quatiôr tristi uertigine, ut alta.
 Quo uerto me cunque, domus turresq; moueri
 Inque caput ruere, atque umbræ per inane uolare,
 Armatae facibus, cinctæ serpentibus atris
 Eumenidésq; mihi dirum intentare flagellum,
 Nunc pedibus sursum cœlum uideantur in altum
 Tollere: cur magnas nostro tu nomine grates
 Ore seres Rheso. si te hæc Dromo dicere uera
 Socraticum haud iurare canem sine fraude uereris,
 Immortale odium Nigrino indico, proteruus
 Quandoquidem hac cœna conuinam se negat una.
 Nunquam illi posthac impartiar ore salutem.
 Non minus hæc grandis læsit me iniuria, quam si
 Diuorum sacras nostrum iugulasset ad aras
 Crudelis patrem ferro. non staret ad omne
 Imperium ille mihi tanto usque expositus amico:
 Tot dubijs cœnis, tot conciliatus Iacchi
 Spumantis pateris? Nigrinus dixerit hic mi.
 Atqui par non est, nec amicorum, improbius quid

Poscere inutile, non irasci, si qua recuset,
Que ledant animum, uel noxia corporibus sint.
Scilicet hocine tu Dromo duri in parte reponis,
Si uel ad oppiperas quis te inuitarit amicus
Pontificum exnas? non hercule id adstruet, ollas
Quisquis uel Siculas summo gustauerit ore.

Fac here ius seruo stulto mihi dicere pauca.
Dummodo pauca, agedum, si te torpedo, uel ulla
Morborum pestes alie quaterent male, ferres
Improbis lecto auelli? importunus amicus
Illene dicatur, qui nil differret ab hoste?
Quippe nocere studet, non autem accersere laeta,
Id quod amicitiae uel summa in parte fateris.
Contra, hostile, grauas studio aduectare labores.
Accersit medicum, bene qui cupit esse sodali:
Assidet a groto, solatur uoce, maniq;
Subleuat, antidoton praesens et porrigit: duram
Ut fugiat tristem monet aegris exitialem.
Hoc tibi letale est, illud (mihi crede) salubre:
Interdum Veneri indulge, uel blandus amicis
Liberiore uaces animo, dapibusq; benignis.
Parcendum his rursus, tua si modo stamina longum:
Produci cupias, dixi, non prorsus aberras
A uero, cur me haud paulo sapientior exis.
Sic in amicitijs grauiter peccatur ubique.
Hos inter, leuis instabiles offensa coturnos

Quos prauè immutat lamnis uersatiliores
Ad uentum expositis omnem, quos Delphicalis, &
Armatus nugis de umbra contendere aselli
Cogit, ut & qui de lana certare caprina
Audent, ac si de patrijs ageretur agellis,
Ridiculam instituunt rixam, est ut stulta libido:
Ostentator opes si iactat inaniter, ut qui
Præ se contemnat reliquos, ceu uilia, Crassus
Mendicabula, Pompeium, qui candidus usquam
Haud ostentat opes, in primis, diues haberi
Romæ nemo potest, extra ipsum, propterea quod
Prouentu agrorum proprio ualeat legionem
Bis senos menses alere unus, sed quia fastu
Præmio, ut planè domitores orbis, egenos
Contemnit, candor fœdusq; fidemq; reponit
Pompei nuueus Crasso populusq; togatus.
Fastidit natura parens tollentia cristas,
Atq; supercilium seuorum more gigantum:
Suffenus magnum quiddam spirat, simul & se
Venditat inflatus, iaciâtq; ad sidera dextram.
Mi placeo inuitis superis genioq; sinistro.
Commodus interpres iuris legumq; peritus
Doctorum nulli tribuo: mea uerba sibylle
Sunt folia, & sortes Lycij atq; oracula Phœbi.
Vin' tu iudicio scirex oppedere nestro?
A quo qui dissentiat, is sentit nihil: hinc mi

Concilio nomen sapientis, & arbitrium uni
Desertur merito tota mihi per pes in urbe.
Parthenio ista uidens foelicem exclamat ulysem,
Quod socijs patulas cera obturauerit aureis,
Sirenum ne cui magici sub pectora cantus
Instillarentur: cor palpitat, & fugit horrens
Parthenio nasutum hominem fastuq; tumentens,
Quem uana inflatum diuexat opinio de se.
Ut sunt dissimiles Thraso, & indole Phædria miti:
Ingenio uanus miles Thraso grandis hiatu
Conuictus regum, suaq; Attica dicta libenter
Commemorat, salsosq; iocos, partosq; labore
In sese transfert alieno sepe triumphos.
Contra, Phædria per placido ingenioq; iacenti
Non tolerat flatus, non sesquipedalia bardi
Verba hominis, quare, pugna & certamē utrinq; est.
Pugnat enim natura ferox, quæ cornua tollit
Indole cum placida, melior quam finxerit & mens.

Sum ingenio impense taciturnus, amansq; quietis,
Verbosus odi, uito, ceu monstra, loquaces,
Ne me conficiant: si dicat amicus in aurem
Que celanda tucenda sient, ea futilis alter
Qui Pylades dici studeat, si effutiat, istum
E grege amicorum proturbo iure meorum.
Iungatur uates afflatus numine, auro
Nauanti sacris operam capiti absq; cerebro:

Ille bon

Ille bonos dulci modulatur arundine uersus,
Intenditq; chelyn, cytharæ chordasq; sonoras
Aptat, ut historiam condat ludatue poema.
Tetricus hic spinas, & acumine Chryssippeo
Enodat gryphos, argutaturq;, cruentas
Ad pugnas crocodilittis depugnat acutis,
Potus parcior, at uerborum prodigus, auri
Plus æ quo sitiens, neuus deformis & ater
Corpore in egregio, & sacrato pectore myste.
Ista quis inuertat, sanctum afflatumq; poetam
Virtutum exemplar spectabit nobile, noxis
Excepto, nisi quod leuibus, uitijsq; laboret.
Miretur nemo, studium si pectora dispar
Dissuat, & bellum iuge seuiat inter utrumq;.

Par erat Vtopiæ, non prorsum ignobile fama &
Gratia amicitia, nucibus dum & ludere grallis
Atq; in arundi ne cum paribus natura decorum
Ferret, Apollineas alter decerpere lauros,
Dicendi gnarus, iurisconsultus ad unguem
Tandem euasit & omniscius, qui absoluerat ipsam
Encyclopedian numeris simul omnibus: alter
Otia sectari cœpit, segnisq; ueterno
Maluit intorpere, & somno ducere uitam,
Cecropijs quàm cum laude inuigilare camœnis.
Forte à Musarum studijs ad tectia reuersus
Omniscius, de quo dixi, patriosq; penates,

Aduocat ad coenam notos, veteremq; sodalem
Aequum: omnes conuolitant, ceu ad putre cadauer
Miluorum gens: automati uenere frequentes
Ad lauta: at uetus hic uitiosa fronte sodalis
Sine supercilio, quod res sibi lautior esset
Structa domi, non gratari digantur, adire
Esse operae pretium duxit male doctus amicum.
Ergo hanc barbariem ruditus instillat, aperta
Cum sint Lebetridum nimio candore fenestrae.
Odit enim uulgus bardum quae ignorat, amatq;
Lactucas similes, & rarius inter eosdem
Eiusdem studij scecus: si pictor Apellem
Insignem obscurus studio diuexet amaro: &
Zoilus infesta lingua insectetur Homerum.
Inuidet & medicus medico, neq; conuenit inter
Cantorum proceres, modulato musica cantu
Qui doctè resonant, digitis quiq; organa pulsant.

Ecce tibi primas tribuo ingeniose Michael
Artifices inter (modo si mihi iudicium ullum est)
Omnibus inuitis, quicumq; oppedere tendunt.
Schagius at nunquam fert te sibi praepositum iri,
Quod digitum cursu praepollet omnibus unus
Veloci, ut lasti est persuasio stulta cerebri.
Melchius huic rursus forsitan concedere culmum
Non latum uolet, ipsum formarit licet olim.

Atq; hoc, quod dico, modo de cantoribus, ipsum

Insanis & de forsan cecinisse poetis
Fas fuerit, loquor hic, de his, qui mala carmina cōdicunt
Quique suo ingenio donant nimium tribuuntq̄,
Ad bellum exacuit, quos buccina grandior, & quas
Calcar ad inuidiam clarorum gloria uatum
Subdat, ut assequier qui non ualet excurrentem,
Ludere sine queat uel fraude doloue, precatur
Infortunia, presentem cum implorat Ostrim
Victricem sibi ne præconis uoce coronam
Auferat, ac celebrer toto cantetur in orbe.

Vicinus, pretio quas paruo inscripserat edes
Saturni culus, sum mercatus, quia bellum
Vicinum noti præconis buccina clarum
Intonuit, mihi mancupio traduntur habende.
Ut malè dispereat Saturni culus, & alto
Mergatur barathro. me fallit uenditor: ipsum
Depræbendi uanum: uitium præstare tenetur
Iure: malum offendo, furacem, altæq̄ quieti
Auscultatorem infestum: cum quo tamen arctum
Percutio fœdus, gradus est qui primus ad unam
Notitiam, effundo illuuiem ecce sedilia iuxta
Nostra, uel ad puteum saperdas proluo uiles
Communem: exoritur lis hinc meq̄, inter & illum.
Gratia disilit hic, quam non facundia Tulli
Sarciat, aut Brugmannus, quamuis ore disertus:

Rusticus urbanū Corydon cum adamaret Alexin

Efflictim, quid amicitiam diuellit? Alexis
Culpandus forsan, niuei cum lactis abundans,
Diues agri, & pecoris Corydon foret, & coleret rus
Sordidum: at æquale his inter se concrepuit nil.
Rusticus umbrosis incondita carmina syluis
Non canit, at stridet, r uicæ de more cicadæ,
Thersire deformior, enormisq; colonus.
Si queras genus, è bruta tellure repente
Emersit, qui pascat oues, olidosq; caprarum
Hircorumq; greges: lentos qui figere ceruos
Viminibusq; casas, adamet qui habitare salignis:
Impexo capite, & barbæ squallore situq;
Horrens illuue immunda tunicæq; togæq;
Si similis gaudet simili, si concolor ales
Conuolet alitibus, stultè expectauit Alexin
Rusticus urbanum, cui sordeat immodice rus
Rusticæ opes, & lac niuem, cratesq; saligna.
Quas non delicias, quam mundiciemq; paratam,
Quam non luxuriam uideas inuitus in urbe?
Manifestas splendore domos, & stemmata longa
Censeri serie maiorum atauumq; potentum:
Quis nitor in tunicis lucet, quas purpura, pexis
Vestiat? & gazas spirat formosis Alexis,
Non, ut pastor, oues, & opes urbanus agrestes.
Ille bibit famijs, argento diues Alexis.
Huic fit, cur dirimat sociatas fœdere dextras

Gratia rara, nec inter gnatum & utrumq; parentem
Germanosq; fides duret, dulceisq; sorores.

Quis cedes uacuasq; domos Romana propago
Conditor imperij? quis Sextus sanguine fratris
Aruntis consparsit? & utraq; Tullia dispar

Quã fuit ingenio? Oedipodas quæ agitauit Erinnyss:
Tantalidasq; infestius hos certamen ad atrox
Ut stimulet, quam quos coniuncti sanguinis ara
Nulla tenet, fatale odium, quod limine læuo
Fudere aduersis crudelia dolia fatis.

Verbofo asideat senio robusta iuuentus:

Increpat, obiurgat, monet, actaq; tempora laudat.

Militiam petij quondam hac etate, solutus

Non dabam amori operam, sed rem uirtute decusq;

Et famam inueni: transcendi mœnia primus,

Seruauit ciuem, detraxi hæc hostibus arma.

Hoc opus, hic labor, hoc studium fuit, ista palestra

Versabat nostram summa cum laude iuuentam.

Verba molesta senum non fert animosa iuuentus:

Congressum odit, & insimulat se mutuus error.

Consimuli stulto sapiens ratione modôq;

Disidet, infirmo ualidus, taciturnus inepte

Linguaci, immoderati loquo, insulseq; loquaci.

Atq; in idem uitium labuntur pronius hi, quas

Coniugium irata coijt Iunone, priusquam

Ingenia inter se, & mores nouere, medimno

Dimidio absumpto nondum salis auspicius djs:
Ecce Mycenæ thalamo ducis alite læuo
Tyndaris inferitur ledæum germen, in annos
Dextra fidesq; suis tædis & gratia mansit.
At Troia reduci mentem ut mutasset adulter,
In caput Atridæ illusti limphata securim.
Huius item generis tot sunt exempla sinistra,
Flumina in oceanum quot præcipitantur & undæ:

Gignit amicitiam stabilem sola aurea uirtus:
Disperit ac rursus, quam forma, pecunia quamq;
Glutinat, aut Siculum mensæ, aut luxus Sybaritum.
Hæc sola humanis non est obnoxia fatis.
Casibus aut exposita malis, rebusq; caducis.
Hæc Agamemnonio Pyladen sociauit Orestis:
Hæc Nisum Euryalo Patroclumq; adiunxit Achilli, &
Quotquot amicorum angusto referuntur in albo,
Vnum quos studium, mens una, & certa uoluntas
Adiungit, quos æqualis fortuna lubentes
Adstringit, nulla hos diuortia scindere firmo
Seuellunt, docet ut sententia Pythagorea.

Porro interuallum quosdam diuellit amicos,
Lethæa emotis repitq; obliuio: sed non
Candor amicitia uerus procul excidit, oris
Iis qui longinquis degunt, quod commoda nulla
Percipiant capti pinguis nidore culinae:
Quas nec aqua in manib⁹, neq; ferueat olla remotis:

Immort

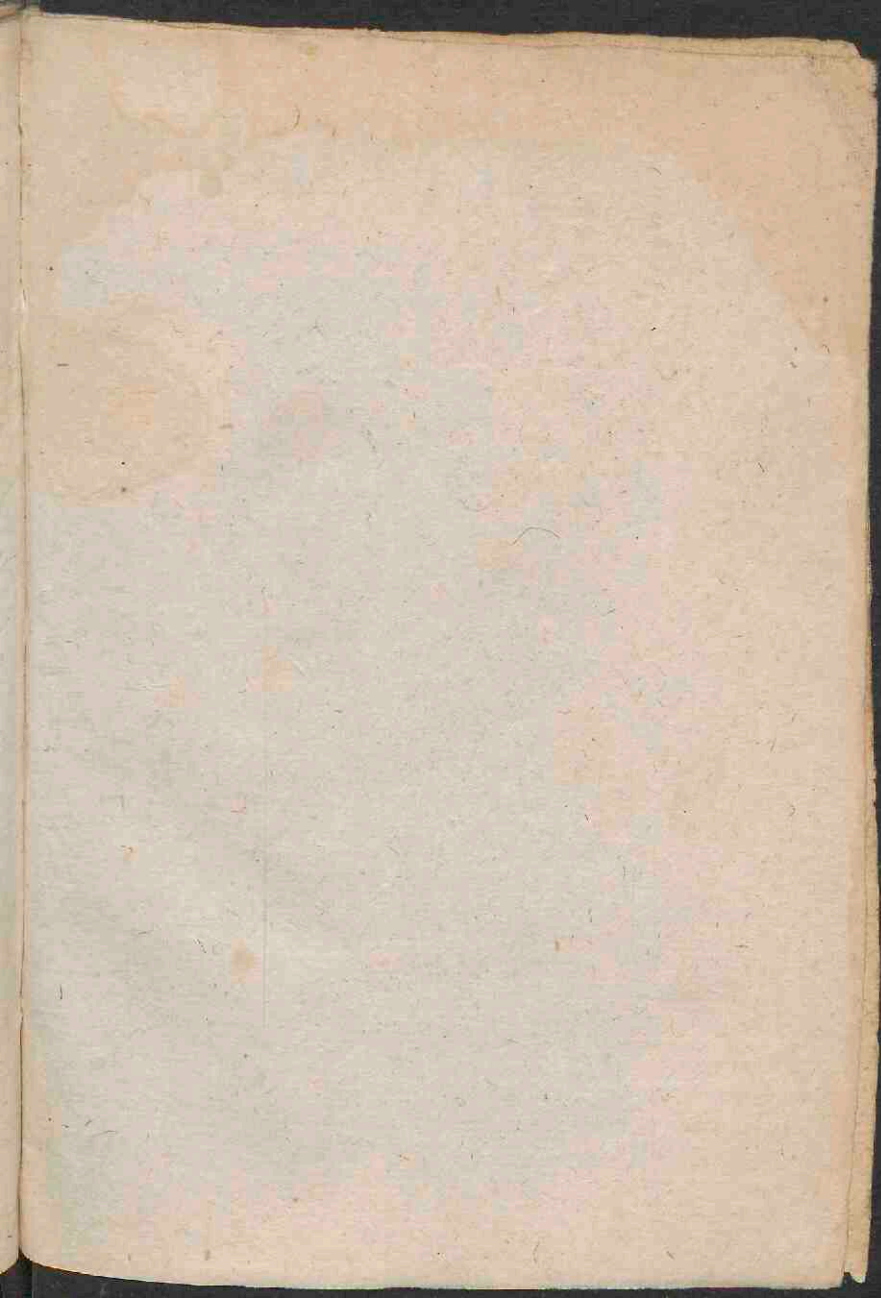
Immortalis amicitia haud regione locōne
Temporis aut uitio perit, aut ferrugine tristi.

Rebus in incertis certum explorabis amicum:
Reflat ubi aduersis grauior fortuna procellis
Infortunatūm procul aufugit omnis amicus.
Circum agitur uento, ut qui summo uertice filo
Pendeat à tenui, huc torquetur turbine & illuc.
Aut uelut aduolitat sub uernum tempus irundo,
Deuolitatq; eadem cum frigus inhorret & imber.

Non ego commouear uitijis leuioribus unquam
Sanus amicorum, quæ dissimulabo, tametsi
Hæc uideam, tolerabo tamen: uiolauero fœdus
Si nimis occipiam mala castigare seuerus,
Atq; ceulatioꝝ exiero, sed grandia cernens,
Quæ ledunt famam uitæq; pericla minantur.
In discrimen aguntq; hic si non liber amicum
Increpitem, aut minuam uitiosa, odisse supinus
Dicar, & in pleno ad risum posuisse theatro:

FINIS.

1005650